

lʼrɔ-dɛɛ yikowá-qɔ́ ferii-dɛɛ fattma lɪzɪ

Kabaazɪya

Á qɔ́ɔ́gbɔɔ stst lʼrɔ-dɛɛ kezéńbíidi tɪjaaré nɛ dɛɛ tɪlɪ tɪdamáána tráa na bɛdɛɛ yikowá qɛyi-qɛyi ńdɪ tɪdéndɛm nɛ kééna lʼrɔ-dɛɛ tɪtɪ yuú, na toovonúm, na fɛɛzɪrɛ qɔ́qɔ́ dɛɛ yuú,

Á qɔ́ɔ́gbɔɔ stst lʼrɔ-dɛɛ yikowá-dɛɛ sɔ́ɔ́náa na kpɛɛnáa weeyéle yóóni wɔɔɔɔɔná tráa-dɛɛ laakárt kɔ́sɪ bɪka qɔ́qɔ́ iiyélé tráa-dɛɛ lomaazé waabɪst wenbí bɪtɛ blá boyuú qúúlɪnya wenkɪ ktɔ́daa tráa wónyúú qáámá bányátt káma balɪ fɪtíina na kadambɔ́rɔ́tɪ-daá nɛ,

Á qɔ́ɔ́gbɔɔ stst bɪgɛɛ qóóle gɛ yikowá-dɛɛ kɔ́jɔ́ɔ́ dɪnáa ifɛre tráa-dɛɛ yikowá káma bíkábɪst lʼrɔ́ qóóle tɪtɪ kɔ́ɔ́ɔ́ná qóni iyoona lʼrɔ-dɛɛ imuulidɛ na tɛɛɛ yorńti,

Á qɔ́ɔ́gbɔɔ stst bɪmɔ́ɔ́na qɪstná wenbí bɪtɛ blá tɛ́ɛdɪwá-dɛɛ qɔ́ndɪrɛ-tám tɪást bɪnyɔ́ɔ́zɪ nɛ,

Á qɔ́ɔ́gbɔɔ stst tɛ́ɛdɪwá-dɛɛ mará baanyáa tákaraqá balɪzɪ tɪ fattma stst bányznáa tráa-dɛɛ yikowá tɪjaaré nɛ, na lʼrɔ-dɛɛ kezéńbíidi, na lʼrɔ-dɛɛ girímá, na aláa na abaaláa-dɛɛ yikowá-dɛɛ qɛyi-qɛyi lám, bɪka qɔ́qɔ́ bazɪŋɛɛ stst bányznáa tráa-dɛɛ blɪzán-daá boqɛ na bɔ́nyɔ́ɔ́zɪ tráa-dɛɛ cɔ́wɔ́rɛ fɛɛzɪrɛ-daá,

Á qɔ́ɔ́gbɔɔ stst tɛ́ɛdɪwá tɪŋmáa tákaraqá ktɪna qɔ́ nɛ na tɛ́ɛdɪwá-dɛɛ bɔ́wɔ́qɛ bányáa qɛ stst Nations Unies waazɪm stst bányznáa wenbí bɪtɛ blá tráa qúúlɪnya rɪŋa-daá tɪa tráa-dɛɛ yikowá na bɛdɛɛ fɛɛzɪrɛ girímá,

Á qɔ́ɔ́gbɔɔ stst yikowá tɪrń na fɛɛzɪrɛ tɪrń tɪdɛɛ bala tɪ kɔ́qɔ́mɔ́ɔ́ kééna wenbí bítebulá báa weení kɔ́ɔ́ɔ́ tɪ yini nɛ,

Wenbá rɪŋa bɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ baanyáa bɔ́wɔ́tɪ tɪna nɛ

baazɪ stst: qúúlɪnya rɪŋa bɔ́wɔ́tɪ tɪna tɪdamáána tráa-dɛɛ yikowá kééna kpíńqɛ wendɛ tráa rɪŋa na tɛ́ɛdɪwá rɪŋa waalá tɪlast tɪtɪ bofu nɛ káma lʼrɔ́ báa weení na zamɔ́ɔ́ báa wenkɪ baanɪtɪ bɔ́wɔ́tɪ tɪna nɛ bála konkárɪ bastná balɪzɪ fattma yikowá tɪrń na fɛɛzɪrɛ na wɪlɪt yáa bɛdɛɛ bíya ketí-daá, bɪka blá tɪlast qɔ́qɔ́ bacáart badɪ qɛfɛɛ-qɛfɛɛ bɛdɛɛ tɛ́ɛdɪ-daá yáa qúúlɪnya rɪŋa-daá beyéle tráa tɪlɪ bɪka bofu yɛ qɛyi-qɛyi-daá báa lɛnle, tɛ́ɛdɪwá wentí tɪtɪva bɔ́wɔ́tɪwá tɪna toovonúm nɛ tɪdaa na tɛ́ɛdɪwá wentí tɪwɛ tɪdɛɛzɪ nɛ.

Wéqɛ kaqaa-ńqɛ

Bánlʼrɔ́ɔ́ lʼrɔ́ báa weení na kezéńbíidi gɛ bɪka bɛdɛɛ qɔ́ɔ́zɪtɪ na yikowá kɛgɛɛ qɛyí-qɛyí gɛ. Bɔ́wɛná laakárt na lʼrɔ́tɪ bɪka blɪbɔ́ɔ́zɪ bɔ́cɔ́ɔ́ná qamá koobíre cɔ́wɔ́rɛ.

Wéqɛ 2

Báa weení wánbɪtɪzɪ tɪqɛɛznáa yikowá na kezéńbíidi tɪwɛ bɔ́wɔ́tɪ tɪna tɪ-daá nɛ, bɪdakéɛna taazɪ bɪdamáána tanɔ́ɔ́ yáa alɔ́ yáa abaalɔ́ yáa kɔ́nɔ́m yáa aqɪini yáa kowurodɔ́m-dɛɛ lomaazé yáa cɔ́wɔ́rɛ-daá yáa lʼrɔ́-dɛɛ arizikí yáa tɛɛɛ lʼrɔ́ɔ́-jɔ́ yáa yáási báa wenkɪ-daá.

Bika q̣uq̣, bɪdalá kamaata taazítt ṭɔ́ɔ́ ṭééḍt mará-ḍéé c̣ẉuɾe-daá, yáá ṭɔ́m f̣úúdt-ḍéé c̣ẉuɾe yáá ṭééḍt na ṭééḍtwá-ḍéé q̣amá-daá ṣuú-ḍéé c̣ẉuɾe yáá ṭééḍt wentí-daá ṭṛú waagálílna né. Báa ḅulá sṭt ṭééḍt ṭḷṃ ṭiyyuú ṭṭṭ yáá ṭḷẉe naṭírt-ḍéézt né, ṭṭdayúúta ṭṭṭ yáá ṭééḍt naṭírt ẉénḅééṃ ḳɔ́ṛɔ́ẓḷ.

Wéq̣e 3

ḷṛú báa weení ẉena yíko iḍi ḷḍéé q̣úúlṇya, kezéńbíidi na bef̣éré ḷḍéé alaaf̣lỵa c̣ẉuɾe.

Wéq̣e 4

Bádángbáa naáṛu yoṛṃti yáá ḅɔ́ẉúta lám. Beegízi kpataa yoṛṃti na yomáa-ḍéé yám.

Wéq̣e 5

Badánlám naáṛu q̣eciriq̣i yáá banáázṭ ỵṭ yáá balá ỵṭ wenbí ḅṭdaṃɔ́ɔ́ná balá ṭṛú né yáá baŋṃḷízṭ ỵṭ.

Wéq̣e 6

ḷṛú báa weení ẉená yíko batḷḷ ḷḍéé ṭṛútṭ na ḷḍéé ṭṭlastwá báa ḷénle.

Wéq̣e 7

ḷráa ṛíŋa ḳéé q̣éyi-q̣éyi g̣e mará-j̣ɔ́ ḅṭdaḳééna taazḷ na ḅḷnḅɔ́ɔ́ẓḷ bekéti ḷráa q̣éyi-q̣éyi ḅṭdaḳééna taazḷ yáá na wenbí ḅtyaavóo mará aẉe ḅɔ́ẉútṭ ṭṭna ṭṭdaá né.

Wéq̣e 8

ḷṛú báa weení ẉena yíko iyéle ḅɔ́nyɔ́ɔ́zṭ baf̣úu ḷḍéé ṭɔ́m ṭééḍt-ḍéé ṭɔ́mṿuɾáa-j̣ɔ́ aḅtg̣éé sṭ boomúúli ỵṭ ḅeḷéé ḷḍéé yíkowá wentí mará waava ỵṭ.

Wéq̣e 9

Bedengbím naáṛu ḅɔ́ɔ́ yáá baḷẓḷ ỵṭ ṭééḍt ḅṭdeḳééna seriya nakírṭ.

Wéq̣e 10

ḷṛú báa weení ẉená yíko ṭɔ́mṿuɾáa ḅɔ́ẉe badṭ né yáá gómínanṭṭ ṭṇḷṭ ḷḍéé ṭɔ́m. Bika balá wenbí wánjáádṭ né q̣éyi-q̣éyi-daá yáá zaṃɔ́ɔ́-daá. Ḅuḷé ḅṭnáá sṭṭ babḷḷzṭ betísi becélé ỵṭ ḷḍéé yíkowá yáá wenbí ḅṭtlá ḷḍéé ṭḷlasṭ né yáá wenbí ḅḷnḅṭṭẓḷ ḅṭḷṭẓḷ ỵṭ ṭɔ́m-daá né.

Wéq̣e 11

Ḅṭɔ́ḅɔ́ɔ́zṭ bakpa ṭṛú báa weení g̣e boobuuná ṭɔ́m ḅṭdamáána kideevééniti-ḍéé lám né, hálṭ baf̣uɾná ỵṭ ḅḷá q̣acṭrṭ-cṭrṭ sṭṭ waalá wenbí bóṃbuunáa ỵṭ né.

Biddibbóózi bakpa naarü stst waalá bideevé bika sáatt wenki bidee lakást waalá né, téédit yáa qúúlinya yiko dtnáa béeena stst budakée bideevé. Biddibbóózi qusqo bamílt intgbamüü bicezi mará weená baazílt zaamaánt wenki waayíst né.

Wéde 12

Biddibbóózi naarü tsüü trawü, yáa lé idée koobíre yáa lé idée qáana yáa lé idondtnáa-dée tóo-daá na iwenbiré soolím yáa lá wenbí btté btförst trawü yáa bitisi lé né. Lü báa weení wená yiko mará ifére trawü na bidee kóomóto na wenbí st btförst yt né.

Wéde 13

Lü báa weení wená yiko ikili yáa ultí lénlé tsoolee stucó idée laadóo-ro né.

Lü báa weení wená yiko lílt laadóo báa wenká-daá bkpedína idée laadóo bika ukábst kadaá qusqo.

Wéde 14

Lü báa weení á btgé st balá yt deciriqi, twená yiko tcáa bika iyuú yaajóóziqé laadást stuganáa-daá.

Láa wenbá baajáa baranáa tóo yáa badanüm ná bowüde baayáaqe stst Nations Unies né-dée mará yáa wenbí bánjáádt né tóomóoná boyuú yikowá wenti qááñmátt né-dée altbáraka.

Wéde 15

Lü báa weení wená yiko iyuú idée tééditbíidi-dée tákaraqá.

Biddibbóózi bekizi trü tákaraqá fáa wenbiré soolím rawü yáa bekiziyi stst kékée tééditbíidi tákaraqá.

Wéde 16

Aló na abaalü wenbá baadála sáare né wená yiko bókpoó qamá btdakéena taazí ttdamáana tanü yáa téédit yáa aqíini. Aló na abaalü wená yikowá qéyi-qéyi wenbí btdamáana hiiye yáa ktdée cawüre yáa ktdée tarílt-daá né.

Btgée tlast ge tráa ñmátt banílt qamá naaní ná balá hiiye.

Koobíre kééna zamóo-daá-dée kpínde wendé qijaarée né, bilé bürawü né, bilá tlast zamóo yáa téédit ifére qlü.

Wéde 17

Bínbawü trü báa weení tjóó iriké né yáa zamóo-daá né iyuú tóó qactrl-ctrl.

Biddibbóózi naarü tbé trawü-dée qactrl-ctrltt.

Wéde 18

Báa weení wEná yíko tmáázt yáá tkuná laakárt tdt trɔɔzɪ yáá tlá ldÉÉ aqíini, bulé bigÉÉ ná stst wánbɪzɪ lkÉÉ aqíini á tɔɔlÉÉ, yáá ldÉÉ wénbiréfiúle yáá twílt stst mɔɔ médÉÉ aqíini ndɔ yáá iwenbiré fiúle. Wenbí bríŋa dǎádt dɔ né, tró wánbɪzɪ ɪltzɪ yÉ fátuma yáá tsɪná yÉ tdt yáá zamɔɔ wɪlt-daá yáá lám-daá yáá bɔwɔtɪ-daá yáá sɔɔzɪ-dÉÉ lám-daá.

WÉdÉ 19

lró báa weení wEná yíko tlá bayáana ldÉÉ lomaazÉ yáá tŋmátt wentí tɪváa yɪ né, bɪnáa stst bɪdabɔɔzɪ tró tnyÉ st ɪltzɪ ldÉÉ lomaazÉ né yáá ldÉÉ st tɔáa yáá iyuú laabáárɔ yáá tlá bayáana báa lénlé laabáárɔ kɪŋ yáá lomaazÉ na níbáánt ríŋa kpátáa laabáárɔ wánbɪzɪ ktɪbana ktɪtala tró né.

WÉdÉ 20

lró báa weení wEná yíko ibó kediiziya zamɔɔ-daá btka dɔdɔ twEná yíko tɔɔ zamɔɔ-daá.

Bɪdɔɔɔzɪ bamílt naárɔ nɔɔnt st ɪsɔɔ bɔwɔdÉ naqéré-daá.

WÉdÉ 21

lró báa weení wEná yíko tsɪná ldÉÉ téÉdt-dÉÉ ketí yáá tɪbán nÉbÉrÉ baaltzɪ wÉ zamɔɔ-daá né bɪdÉkÉÉna dǎóole.

Bumɔɔna téÉdt bú báa weení, á st bɔkpɔɔ yɪ tɪmÉrÉ ldÉÉ téÉdt-daá, bofu mará dÉyí-dÉyí ɪná.

TéÉdt bíya-dÉÉ wénbire sɔɔlɪm kÉÉna bÉdÉÉ boyuú téÉdt-dÉÉ kÉtí-dÉÉ kabaazɪya, tÉtÉ tɔɔ tlá dactɪt-clɪt wenkí kɪtlá kamaata balátt fátuma dǎmá-rɔ btka blá dÉyí-dÉyí-daá yáá mɔsɪrÉ-daá yáá níbáánt natírt tɪdamáána tɪna né na wenbí bɪtÉbɪlá tÉtÉ dÉyí-dÉyí-daá waalá kamaata ktwílt wenbiré sɔɔlɪm kɪŋ.

WÉdÉ 22

lró báa weení twÉ tráa-daá né wEná yíko tráa wenbá badaá twÉ né befÉrÉ trɔɔzɪ. Bɪtlá tɪlast tɪlɪzt iyuú arizikí, zamɔɔ na taádÉwá dÉÉ yíko wentí tɪdamáana ldÉÉ trótt né na ɪdttɪŋa ldÉÉ bílɪzán-daá bodé ; bɪɪltná téÉdt-daá-dÉÉ kookárt na ldÉÉ dǎúɪlɪnya-dÉÉ cɔwɔrÉ bɪdamáana téÉdt-dÉÉ yíkowá né.

WÉdÉ 23

Bínbɔɔzɪ tró báa weení tlá tɪmÉrÉ yáá ɪdttɪŋa ɪltzɪ ldÉÉ tɪmÉrÉ dÉyí-dÉyí-daá káma bíkálá tɔɔ btka tɪmÉrÉ féyí.

Bumɔɔna baríŋa bɔwEná fÉrɪtt dÉyí-dÉyí á bigÉÉ baalá tɪmÉrÉ bɪdakÉÉna tarílt.

Weení trɪŋa wánlám tɪmÉrÉ né, bɪtlá tɪlast iyúu fÉrɪtt dÉyí-dÉyí ɪdÉ wenbí bíte blá tÉÉÉmt ldÉÉ koobire dÉyí-dÉyí-daá né yáá wenbí ríŋa bínbɪzɪ bifÉrÉ bɔrɔɔzɪ né.

lró báa weení wEná yíko tsɔɔ bɔwɔdÉ yáá tsɪná bɔwɔdÉ wenbí bíte blá boyóo befÉrÉ badɪ bɔrɔɔzɪ né.

Wéde 24

Urú báa weení wEná yíko iyuú fEezirE yáa amUuzÉ yáa beFéRE yI tumÉRE-dÉE leeri-dÉE fErítI dÉyi-dÉyí nÍqe yáa tumÉRE-daá-dÉE níbaawU solóU-dÉE yíko.

Wéde 25

Urú báa weení wEná yíko idi bttáláyt na biféré IdÉE alaafIya-rO yáa IdÉE alaafIya cOwUrE tna igoobíre wenbí btlá bí kÍqim yáa kúsúúdi yáa yaaqoodÉ yáa IdÉE alaafIya beEmí na IdÉE zamOo-daá cOwU. BÍnbOozÍ beféré IrOozÍ á bÍgÉE Idoyuúta tumÉRE yáa kUdOm wáágba-yI yáa IgÉE madafIya yáa weení IdEElU yáa twaalU waazÍ nÉ yáa weení waalá kUbnÍ yáa weení weEbÉqI IdÉE árisikí nÉ bIdEkÉEna IzOólIm.

Wenbá béwe IUrU-dÉE sáatt-daá nÉ na bíya kúmúwáa wEná yíko bastná wÉ. Bú báa weení baalUrU-yI hiiye-daá yáa hiiye wÓrO nÉ mÓÓna befere barÍŋa bOrO.

Wéde 26

BÍnbOozÍ báa weení tcáa tlll. Tlll cáádt waalá tllast ktlá faala. Báa tlll cáádt rÍŋa talá faala, btlá tllast bíya kúmúwáa dÉŋgt ulá faala. Bíya kúmúwáa-dÉE wlll kÉE dóóle gE. IzámUst-dÉE tlll cáádt waalá tllast báa weení ibó ulá kt. BÍnbOozÍ bú báa weení tlllzt tbo IwU-IwU ŋgt á bÍgÉE weeqI iyuú wenbí bÍnbOozÍ nÉ.

Tlll cáádt waalá tllast btka kiyéle báa weení tOo qúúlinya-daá iyuú tdt btka kiyéle tráa rÍŋa tlll qamá-dÉE yíkowá-dÉE girímá na beDéE kezénbíidi tjaarÉE nÉ. BÍnbOozÍ ktstná wenbí btdamáána tráa-dÉE baŋmátt banl qamá nÉ, na beDéE qamá cEm, na nyOozlIt btdamáána téÉdt, bOwUdEwá na adíiniwá-dÉE qamá-daá sU na qUdq ktstná téÉdt-dÉE bOwUdE baayáa qE stst Nations Unies nÉ-dÉE tumÉ-dÉE btlzá-daá bode.

Caanáa wEná yíko baqu bebíya tlll cáádt wenkí bOzOolÉE nÉ.

Wéde 27

Urú báa weení wEná yíko ifu tráa wenbá IzOolÉE nÉ, idi beDéE nÓUzt tumÉRE-dÉE anfaanIwá, btka tstná-we tlll kÍfatt-dÉE cáádt-daá na iyuú bIdÉE anfaanIwá.

Báa weení wEná yíko bekéti IdÉE kptná na IdÉE UrUt-dÉE hákiwá btdamáána IdÉE kptná kÍfala lám, na IdÉE tákaraqáwá waaŋmáa nÉ na IdÉE nÓUzt timÉRE qUdq.

Wéde 28

Urú báa weení wEná yíko iyéle bofu mará nyazt yíkowá na kezénbíidi ttwe bOwUt tna tt-daá nÉ btdamáána zamOo yáa qúúlinya rÍŋa nÉ.

Wéde 29

urʻ baa weeni wEna wenbi bʉbɔɔzi ʉla zamɔɔ wenki kt-daá ʉdÉÉ ceré-ceré kɔwE nÉ.

Butá ʉʉlast ʉdÉÉ yikowá-dÉÉ fúúle na ʉdÉÉ wánnʉ níini na ʉdÉÉ kezénbíidi, ʉʉʉ stst bʉdɔmɔɔná ʉfÉʉ tÉÉdt-dÉÉ mará káma baa weeni iyuú ʉʉʉ na ʉfa traa-dÉÉ yikowá na kezénbíidi-dÉÉ gírímá. Na dʉdɔ, bʉdʉʉ ʉbʉzi ʉfa tÉÉdt na urʻ baa weeni-dÉÉ cɔwʉrE níini gírímá bʉdamáána zamɔɔ wenki-daá baa weeni wEna ʉdt nÉ.

Bʉdɔmɔɔná yikowá na kezénbíidi ʉrʉ ʉʉʉná ʉndt na wenbi laadást-dÉÉ bɔwʉdÉ baayáa dÉ stst Nations Unies waahmáa basʉ ʉst bánʉmnáa ʉtrɔ nÉ.

WÉdÉ 30

Bʉdɔbɔɔzi naárʉ ʉkÉÉzi mará ana adÉÉ nabʉrʉ nyazt wenbi bʉdamáána tÉÉdt yáa tÉÉdt kʉjʉʉ dʉnáa yáa ʉla wenbi bʉtE bunúúdi yikowá yáa kezénbíidi-dÉÉ tɔm ʉtwE tákaraɔá ktna kt-daá nÉ.